

پیش‌ها و پاسخ‌ها

کد پرسش: ۱۴۸

عقاید

شناخت خلیفه‌ی خداوند در زمین
احوال صحابه و همسران پیامبر خاتم صلی
الله علیه و آله و سلم و حرمت آنان

پرسش کننده: علی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ پرسش: ۱۳۹۴/۱۱/۲

شماره پرسش: ۲

چرا حضرت علی قاتلان عثمان را محاکمه نکرد؟

تاریخ پاسخ به پرسش: ۱۳۹۴/۱۱/۹

پاسخ به پرسش شماره: ۲

قاتلان عثمان تفصیلاً برای علی شناخته شده نبودند تا آنان را مجازات کند و اجمالاً نیز بیشتر مهاجران و انصار از اصحاب رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم متهم به مشارکت مستقیم یا غیر مستقیم در قتل او بودند؛ تا جایی که از ابو سعید خدری نقل شده است که هشتصد نفر از آنان را در قتل او حاضر می‌دانست (ابن شبة، تاریخ المدینة، ج ۴، ص ۱۱۷۵) و از هاشم بن عتبة بن ابي وقاص نقل شده است که در معرفی قاتلان او می‌گفت: «إِنَّمَا قَتَلَهُ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ وَ أَوْلَادُهُ أَصْحَابِهِ وَ قُرَاءُ النَّاسِ حِينَ أَحْدَثَ الْأَحْدَاثَ وَ خَالَفَ حُكْمَ الْكِتَابِ» (ابن مزاحم، وقعة صفین، ص ۳۵۴؛ طبری، تاریخ الأمم و الملوك، ج ۴، ص ۳۰)؛ «جز این نیست که اصحاب محمد و فرزندان اصحابش و قاریان مردم او را کشتند، هنگامی که بدعت‌ها بر ساخت و با حکم قرآن به مخالفت پرداخت». به علاوه صدها نفر از مسلمانان خشمگین که به دعوت برخی صحابه و تابعین از شهرهای مختلف خصوصاً کوفه و مصر به مدینه آمده بودند، در قتل او مشارکت داشتند (نگاه کنید به: ابن قتیبة، الإمامة و السیاسة، ج ۱، ص ۴۰) و روشن است که محاکمه‌ی همه‌ی این شمار کثیر برای علی مقدور نبود و موجب فتنه می‌شد، در حالی که خداوند فرموده است: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ (بقره/ ۲۸۶)؛ «خداوند کسی را جز به اندازه‌ی توانایی‌اش تکلیف نمی‌کند» و فرموده است: ﴿وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ﴾ (بقره/ ۱۹۱)؛ «و فتنه بدتر از قتل است».

برای درک دشواری این کار برای علی کافی است بدانید که عایشه همسر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و مادر مؤمنان، یکی از متهمان اصلی مشارکت در قتل عثمان بود که در مکه مردم را بر ضد او تحریک می‌کرد و صریحاً به قتل او فتوا می‌داد و می‌گفت: «أَقْتُلُوا نَعْتَلًا فَقَدْ كَفَرَ»؛ «نعتل را بکشید؛ چراکه کافر شده است» (نگاه کنید به: ابن أعمش، الفتوح، ج ۲، ص ۴۳۷؛ طبری، تاریخ الأمم و الملوك، ج ۳، ص ۴۷۷؛ ابن مسکویه، تجارب الأمم، ج ۱،

ص ۴۶۹؛ ابن اثیر، الكامل فی التاریخ، ج ۳، ص ۲۰۶؛ ابن قتیبہ، الإمامة و السیاسة، ج ۱، ص ۵۱) و متهم دیگر طلحه بود که دشمن ترین صحابی با عثمان محسوب می شد، تا جایی که پس از محاصره آب را به روی او بست (ابن قتیبہ، المعارف، ص ۲۲۸؛ ابن شبة، تاریخ المدینة، ج ۴، ص ۱۱۶۹). به همین دلیل، مروان بن حکم منشی عثمان، او را در جنگ جمل با تیری کشت و مدعی شد که انتقام عثمان را گرفته است (حاکم نیشابوری، المستدرک، ج ۳، ص ۳۷۰؛ ابن عبد البر، الاستیعاب، ج ۲، ص ۷۶۶؛ ابن اثیر، أسد الغابة، ج ۳، ص ۶۰؛ تاریخ الیعقوبی، ج ۲، ص ۱۸۲؛ صفدی، الوافی بالوفیات، ج ۱۶، ص ۲۷۲). با این وصف، می توان گفت که علی در جنگ جمل، عملاً با قاتلان عثمان جنگید و بسیاری از آنان را به سزای عمل شان رسانید، هر چند بسیاری نیز از دست او گریختند و در شهرها پراکنده گردیدند.

از اینجا دانسته می شود که علی در اقامه ی حدود خداوند هیچ تقصیری نکرد و اگر حدی را اقامه نداشت، به سبب ناتوانی از اقامه ی آن در اثر فقدان یاران کافی، بیم فتنه و ممانعت ظالمان بود و این حقیقتی است که درباره ی آن اختلافی وجود ندارد.

دفتر حفظ و نشر آثار منصور هاشمی خراسانی
بخش پاکسازی به پیش ما

پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار منصور هاشمی خراسانی حفظ الله تعالی

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید. لینک مطلب فوق صفحه فیسبوک پایگاه صفحه گوگل پلاس پایگاه صفحه کانال تلگرام پایگاه